

modern Ukraine, as well as problematic issues and ways of solving them, was formed. Other methodological tools required by this topic were also used.

The understanding of local self-government in domestic regulatory acts and a ratified international document was analyzed, and discrepancies regarding its interpretation were identified, which should be eliminated by making changes to the national legislation in order to bring it into line with European standards.

A methodological approach was developed, which made it possible to identify not only the peculiarities of the municipal government of modern Ukraine, but also problematic issues that need to be resolved. It is argued that the municipal government of modern Ukraine is a demanded part of the public interest - issues of local importance that must be resolved in the interests of the local population. Accordingly, its purpose is to ensure the implementation of the municipal interest. This goal mediates the tasks, functions, system-structural organization of the municipal government, the powers of its bodies and the scope of municipal management.

It is recommended to put this approach as a basis for reforming the sphere of local self-government, because it will ensure the construction of an effective municipal government. And the need to normatively distinguish the shares of public interest between the state and municipal authorities is justified.

Keywords: local self-government, municipal power, power, public power, local self-government bodies, municipal administration, powers, municipal interest, municipal entities.

DOI: 10.33766/2524-0323.102.24-34

УДК: 325.54(477):341.24

Білан А. М., адвокат (м. Івано-Франківськ, Україна)

e-mail: andrejbill@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0004-0329-1015>

*Мельничук С. М., докторка юридичних наук, професорка,
професорка кафедри правосуддя Луганського навчально-наукового інституту
імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ
(м. Івано-Франківськ, Україна)*

e-mail: smmelnichuk@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7270-040X>

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: ПРАВОВІ ПИТАННЯ

Статтю присвячено правовим питанням державної міграційної політики сучасної України. Актуалізовано вплив глобальних викликів на формування правових механізмів державної міграційної політики.

Наголошено, що міграційні процеси, зумовлені різними факторами, можуть мати для держави як позитивні (соціально-політично-економічний розвиток), так і негативні наслідки (деструктивний вплив на безпековий простір України), що зумовлює необхідність організації та контролю цих процесів за допомогою правових засобів і механізмів.

У роботі звернено увагу на те, що поняття «державна міграційна політика» має міждисциплінарний характер і розглядається з позиції теорії управління, демографії, соціології, адміністративного права, економіки та інших галузевих наук, що витребовує методологію, відповідну до предмету дослідження.

Встановлено, що державна міграційна політика є стратегічним планом щодо збалансованого впливу на міграційні процеси з метою забезпечення національної безпеки держави. Її зміст корелює з факторами (ризиками, реальними, потенційними чи гібридними загрозами національним інтересам), які виступають детермінантом реакції держави в тій чи іншій сфері.

З'ясовано, що формування правового механізму забезпечення державної міграційної політики розпочалося фактично з прийняттям Декларації про державний суверенітет України, однак не було системного характеру.

Аналіз Концепції державної міграційної політики виявив її декларативний характер і відсутність положень про інституційне забезпечення. Встановлено, що вдосконалення правових механізмів забезпечення державної міграційної політики України, зокрема й прийняття Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року обумовлено ратифікацією Угоди про асоціацію з Європейським Союзом. Виявлено, що міграційні мотиви населення України пов'язані насамперед безпековими аспектами, а глобальні економічні процеси можуть відкрити нові можливості для нашої держави. Констатовано потребу в розробці адекватних кризовим міграційним ситуаціям правових механізмів, які дадуть змогу організувати міграційні процесив на національних інтересах.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, державна міграційна політика, міграційні мотиви, правові засоби, глобалізація, євроінтеграція, воєнні дії.

Постановка проблеми. Численні проблеми, з якими стикаються країни через міграцію свідчать про те, що сформовані урядами механізми регулювання цих процесів не відповідають запитам сьогодення. Глобальні інтенсивні міграційні рухи спричинені різними факторами (безпековими, політичними, економічними, екологічними), що формують міграційні мотиви, зумовлюють вироблення національними урядами належної міграційної політики. Не винятком є й сучасна Україна як територія різнохарактерних, різноспрямованих та різномасштабних міграційних потоків. У довоєнний час міграційний приріст населення України був дуже незначним. Нині ж населення України, через повномасштабні воєнні дії на території держави, бере активну участь у міграційних процесах. Відповідно до даних МЗС, станом на 1 лютого 2023 року загальна кількість громадян України, які перебувають за кордоном, становить майже 8 мільйонів (7 989 027) осіб. Із них дорослих громадян України – близько 5,84 млн. (5 841 619) осіб [1]. Подібна ситуація спостерігається й щодо внутрішньої міграції. І ця тенденція зберігатиметься. Водночас держави зацікавлені в контрольованому переміщенні осіб на свою територію, запобіганні нелегальній міграції. З метою уникнення негативних наслідків, зростає необхідність в ефективному правовому регулюванні цих процесів. Усе це та прагнення України в перспективі набути членство в Європейському Союзі актуалізує питання, пов'язані з міграційною політикою, яка би відповідала міжнародним стандартам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на актуальність, питання міграційної політики привертають увагу теоретиків і практиків. Як багатогранне явище, ця тематика розглядається в дисертаційних роботах і в статтях учених. Різні аспекти міграційної політики висвітлювалися в працях Д. Баланюка, Т. Дракохруст, К. Новосад, Н. Павлів-Самоїл, В. Поліщука, Д. Пудрика, О. Риндзак, Х. Фогел, Г. Цимболинець, К. Шиманської та інших з позицій трудового права, теорії управління, демографії, соціології, адміністративного права, економіки та інших галузевих наук.

Незважаючи на існуючий вагомий доробок вітчизняних та зарубіжних науковців, ряд проблем, пов'язаних із воєнними діями, євроінтеграційними та глобалізаційними процесами, залишаються не розв'язаними. Нові виклики й завдання, що постають перед державною міграційною політикою, зумовлюють науковий пошук вирішення цих питань.

Формулювання цілей. Мета статті полягає в з'ясуванні поняття державної міграційної політики України та параметрів формування правових механізмів її забезпечення в умовах глобальних викликів.

Виклад основного матеріалу. Міграційні процеси, зумовлені різними факторами, можуть мати для держави як позитивні, так і негативні наслідки.

Вони можуть бути дієвим чинником соціально-політичного розвитку, що здатний впливати на геостратегічний потенціал держави. А в умовах геополітичної дестабілізації міграційна політика використовується національно-державними утвореннями під гаслами національно-територіального відновлення [2, с. 5]. З іншого боку, міграція може здійснювати деструктивний вплив на безпековий простір України через урізноманітнення етнічного складу населення, зміни його соціальної структури та характеру соціальних зв'язків, демографічної структур населення, ускладнення криміногенної обстановки та конфліктів, гальмування запровадження прогресивних технологій, зростання соціального напруження тощо [3]. Тому в глобалізованому світі в умовах міжнародної мобільності населення України виникає необхідність організації та контролю цих процесів за допомогою правових засобів і механізмів.

Адекватна державна міграційна політика необхідна, з одного боку, для мінімізації зумовлених міграцією ризиків, а з іншого – для використання значного позитивного потенціалу цього процесу в інтересах розвитку держави [4].

Слід зауважити, що міграційна політика має міждисциплінарний характер. І, як слушно зазначає С. Кестліс, «міграція повинна розглядатися як компонент у рамках міждисциплінарної діяльності. Міграція з одного місця в інше є екзистенціальним зрушенням, яке впливає на кожен частину людського життя. Жодна окрема дисципліна сама не може адекватно описати та проаналізувати цей досвід. Є ролі для: історії, антропології, географії, демографії, політичної економії та економіки в поясненні причин міграції та динаміки руху; політичної науки та права при розгляді правил вступу, міграційної політики та інституційних структур; психології, культурології та антропології при вивченні індивіду-

ального та групового досвіду міграції, ідентичності, приналежності та формування спільноти; права, політичної науки та соціальної політики в аналізі відносин поселень та громад» [5].

У сучасній науковій літературі поняття «міграційна політика» трактується по-різному. На сьогодні немає єдності думок щодо її визначення.

Міграційна політика трактується як діяльність держави та громадських організацій, спрямована за допомогою різних важелів і методів на регулювання міграційних процесів» [6]; як система концептуально об'єднаних інструментів, з допомогою яких держава та її соціальні інститути передбачають досягнення цілей розвитку процесів зовнішньої міграції, відповідних перспективним завданням соціально-економічного розвитку суспільства [7, с. 255]; система правових, фінансових, адміністративних та організаційних заходів держави й недержавних установ щодо регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, демографічної та економічної структури [8]; цілеспрямована діяльність органів державної влади щодо регулювання міграційних відносин, процесів і явищ, їх чинників, націлена на запобігання негативним наслідкам та використання потенціалу міграції в умовах реалізації євроінтеграційного вектора реформ [9, с. 10]; самостійний напрям державної політики, оскільки пов'язана з її складовими як внутрішнього, так і зовнішнього характеру; незамінний елемент політики народонаселення й один із засобів проєктування чисельності та структури населення й трудових ресурсів; невід'ємною частиною соціально-економічної політики держави та одночасно інструментом для досягнення її цілей [10].

У програмних документах, зокрема Концепції державної міграційної політики [11], Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року [12] та в інших законодавчих актах відсутнє розуміння міграційної політики. Усе це обумовлює з'ясування лексичного змісту понять «міграція», «політика», «державна політика».

У довідкових джерелах термін «міграція» трактується як переселення народів, людей (мігрантів) у межах країни або з однієї країни в іншу зі зміною місця проживання назавжди або на певний тривалий період [13], а «політика» – як загальний напрямок, характер діяльності держави; цілі й завдання; методи й засоби досягнення цих цілей і завдань, напрямок діяльності держави в тій чи іншій галузі в певний період [14, с. 80], стратегічна діяльність органів державної влади стосовно внутрішніх та зовнішніх взаємодій у формі міграційної політики в тому числі; класифікується за видами суспільних сфер [15], державний(а) – який має важливе значення для держави, може впливати на стан її справ [14, с. 248].

Основними складовими державної політики є такі блоки: інституційний (держава, органи державної влади, політичні партії), нормативний (норми, положення, державні програми) й матеріальний (засоби для реалізації поставленої мети), а також рівні її здійснення – місцевий, регіональний, загальнодержавний, міжнародний [16, с. 257].

Зважаючи на зазначене, державна міграційна політика – це стратегічний план держави щодо збалансованого впливу на міграційні процеси з метою забезпечення національної безпеки держави. Її зміст корелює з факторами (ризиками, реальними, потенційними чи гібридними загрозами національним інтересам), які виступають детермінантом реакції держави в тій чи іншій сфері, адже в основі міграційних процесів лежать соціально-економічні, безпекові, духовні, культурні, екологічні чинники, а також гарантії реалізації прав і свобод людини й громадянина та інші, що обумовлюють міграційні мотиви.

Належна реакція держави на деструктивні чинники, що зумовлюють міграційні процеси, витребує ефективні правові механізми забезпечення реалізації державної міграційної політики, що відповідають кращим світовим практикам.

Аналіз чинного законодавства свідчить, що хоч формування такого механізму й розпочалося фактично з прийняттям Декларації про державний суверенітет України, однак не набуло в подальшому системного характеру.

Так у Декларації про державний суверенітет України зазначається, що держава регулює імміграційні процеси. У подальшому низка положень щодо рівності прав іноземців та осіб без громадянства з громадянами України, можливості надання їм притулку, гарантування свободи пересування, вільного вибору місця проживання, права вільно залишати територію України, за винятком обмежень, які встановлюються законом, права громадян України в будь-який час повернутися в Україну, були закріплені в Конституції України.

Ці конституційні положення конкретизовані в низці законів, зокрема «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», «Про закордонних українців», «Про імміграцію», «Про зовнішню трудову міграцію» та інші.

У Концепції державної міграційної політики [11] визначені напрями, стратегічні завдання державної міграційної політики України, принципи і пріоритети діяльності державних органів у сфері міграції, напрями вдосконалення її законодавчого та інституціонального забезпечення, а також механізми її реалізації, що в загальному мало поліпшити не тільки ефективність державного управління міграційними процесами в Україні, з метою їх впорядкування, зменшення нелегальної міграції, але й підвищити рівень національної безпеки шляхом забезпечення умов для реалізації прав мігрантів, інтеграції та реінтеграції в національне, соціокультурне й економічне середовище.

Ця концепція, незважаючи на деяку декларативність, тобто невідповідність вступу і фактичного змісту (містить лише перелік напрямів і пріоритетів міграційної політики у різних сферах), а також повна відсутність положень про інституційне забезпечення та інше, – стала початком для нормативних, інституційних змін.

Ратифікація Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони [17], зумовила подальші кроки у вдосконаленні правових механізмів забезпечення державної міграційної політики України. Згі-

дно з положеннями ст. 16, співробітництво у сфері міграції, притулку та управління кордонами буде зосереджуватись на: подоланні причин виникнення міграції; спільному запровадженні ефективної та превентивної політики щодо боротьби з нелегальною міграцією, незаконним переправленням нелегальних мігрантів через державний кордон і торгівлею людьми; запровадженні всеохоплюючого діалогу з питань притулку, зокрема щодо практичних аспектів реалізації Конвенції ООН про статус біженців 1951 року, Протоколу щодо статусу біженців 1967 року та інших відповідних міжнародних документів, а також шляхом забезпечення поваги принципу «невислання»; правилах щодо доступу, забезпеченні прав та статусу осіб, яким надано доступ, гідному поводженні та інтеграції іноземців, які проживають на законних підставах.

Імплементація Угоди про асоціацію зумовила прийняття Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року [12]. Стратегія розглядає реалізацію міграційної політики як системне виконання сукупності завдань і заходів з метою досягнення визначених цілей у сфері міграції, відповідно до законодавства та з урахуванням загальноприйнятих міжнародних стандартів, зокрема щодо: запобігання нелегальній міграції, легальній міграції в Україну, міграції та мобільності населення України, міжнародного захисту, зміцнення інституційних можливостей удосконалення статистичного забезпечення.

Реалізація Стратегії відбувається у два етапи. Так на першому етапі, який охоплює 2018-2021 роки, передбачалося вжиття заходів для удосконалення системного підходу до управління міграційними процесами, створення належного інформаційного забезпечення, приведення національного законодавства у відповідність з міжнародними стандартами, у тому числі в рамках виконання зобов'язань щодо лібералізації візового режиму з Європейським Союзом.

Другий етап реалізації Стратегії припав на 2022-2025 роки. У цей період мали відбутись заходи, спрямовані на більш цілеспрямоване використання інструментів міграції та мобільності для сприяння соціальному та економічному розвитку держави, а також для досягнення цілей європейської інтеграції.

Однак упродовж 2022 року й донині на території України ведуться активні бойові дії, що, з одного боку, не сприяє реалізації цього програмного документа, а з іншого – у разі посилює міграційні процеси. І визначена в Стратегії проблема, пов'язана з проведенням антитерористичної операції на Сході України, поглибилася, починаючи з 24 лютого 2022 року. Тривалість бойових дій обумовлює міграційні мотиви осіб, впливає на їх (не)повернення, з огляду на руйнування інфраструктури, житла та іншого.

Безумовно, міграційна криза, яка виникла внаслідок війни в Україні, ставить гостро питання вирішення проблеми повернення українських біженців додому для повоєнної відбудови України. Станом на кінець травня 2022 року дані про людей, які повернулися в Україну, є приблизними: важко оцінити, скільки людей повернулося або повернеться на тривалий термін. Водночас реалістична оцінка тих, хто повернувся або планує повернутися, є важливою для розробки політики й заходів щодо відновлення інфраструктури та соціально-економічного розвитку [18].

Уже зараз реакція держави на таку ситуацію має охоплювати як превентивні правові механізми, так і ті, що дадуть змогу повернути осіб, які виїхали за кордон чи покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території, з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту чи тимчасової окупації частини території України.

Також слід звернути увагу й на глобальні економічні процеси (глобальна економічна рецесія, трансформації глобальних економічних систем), що обумовлюють міграційні процеси, оскільки, з одного боку, вони негативно впливають на ситуацію, а з іншого – формують нові можливості для України.

Наразі не спостерігається активних дій щодо створення правових засобів, що гарантуватимуть радикальні зміни у функціонуванні публічних інституцій, інфраструктурну та технологічну модернізацію, а відповідно, належну реалізацію прав і свобод людини і громадянина в державі, умови для добровільного повернення осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання.

Основними драйверами повернення українців у державу будуть перемога України, закінчення війни, економічне зростання на основі залучення іноземних інвестицій, модернізації та діджиталізації економіки, підвищення рівня добробуту населення [19, с. 62].

Водночас міжнародна спільнота, приймаючи країни та український уряд мають створити політики щодо інтеграції українців до стратегії відбудови України та залучення до післявоєнного суспільно-політичного життя [20].

Такі зміни можуть створити унікальні можливості для нашої держави як загалом, так і в контексті врегулювання міграційних процесів, їх відповідності національній безпеці та кращим світовим практикам.

Висновки. Підсумовуючи, слід зазначити, що глобальні виклики здійснюють вплив на державну міграційну політику, яка є реакцією уряду на конкретні особливості, виклики й загрози міграційних процесів. В основі міграційних процесів лежать міграційні мотиви, зумовлені соціально-економічними, безпековими та іншими аспектами. Державна міграційна політика України базується на програмних та міжнародних документах, що опосередковують формування правових механізмів її забезпечення.

Міграційна криза, обумовлена деструктивними явищами, обумовлює зміну програмних документів чи вироблення нових, з метою здійснення активних дій щодо створення правових засобів, що гарантуватимуть радикальні зміни у функціонуванні публічних інституцій, інфраструктурну та технологічну модернізацію, а відповідно, належну реалізацію прав і свобод людини і громадянина в державі, умови для добровільного повернення осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання.

Використані джерела:

1. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації. 2023. [Електронний ресурс] URL: <https://www.oporaua.org/report/viyna/24523> (дата звернення: 05.05.2023 р.)

2. Баланок Д. М. Стратегія міграційної політики в період національно-державного будівництва: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02. Одеса, 2009. 19 с.
3. Баранецька О. В. Характеристика позитивних і деструктивних впливів міграційних процесів на безпековий простір України та наслідки міграції. *ЛОГОС. ONLINE*. № 15. 2020. URL : <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.15.11.html>
4. Романюк Т. М. Регулювання міждержавних міграцій України в контексті європейської інтеграції. *Вісник Прикарпатського університету*. Економіка. 2014. Випуск X. URL : file:///C:/Users/dell/Downloads/Vpu_Ekon_2014_10_35.pdf.
5. Castles S. Towards a sociology of forced migration and social transformation. *Sociology*. 2003. Т. 37. №. 1. С. 13-34.
6. Stalker, P. Workers without frontiers: the impact of globalization on intern.migration. Geneva : Intern. Labour Office, 2000. 163 p.
7. Шапоренко О. І. Державна міграційна політика: шляхи регулювання та принципи. *Право та державне управління*. 2019. № 2 (35). Том 2. С. 252-257.
8. Малиновська О. Міграційна політика в Україні: формування, зміст, відповідність сучасним вимогам. *Рада національної безпеки і оборони України*. Київ, 2014. 18 с.
9. Риндзак О. Т. Міграційна політика в системі інтеграційних процесів України: автореф. дис. ... док. економ. наук: 08.00.07. Вінниця, 2020. 43 с.
10. Бублій М. Методологічні засади формування міграційної політики в Україні. *Актуальні проблеми державного управління*. 2009. № 2. С. 131-139. URL: <http://www.kbura.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-2/doc/2/03.pdf>.
11. Про Концепцію державної міграційної політики: Указ Президента України від 30 травня 2011 року № 622/2011. [Електронний ресурс] URL : <https://zakonrada.gov.ua/laws/show/622/2011#Text>. (дата звернення: 05.05.2023)
12. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 482-р. [Електронний ресурс] URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text>. (дата звернення: 05.05.2023)
13. Словник іншомовних слів. [Електронний ресурс] URL : <https://www.irms.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CC%B3%E3%F0%E0%F6%B3%FF>. (дата звернення: 05.05.2023)
14. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; [за ред. І. К. Білодіда]. Київ : Наукова думка. 1970-1980.
15. Кондратенко О. Ю. Політика. Велика українська енциклопедія. URL : <https://vse.gov.ua/Політика>. (дата звернення: 05.05.2023)
16. Лаврук О. В. Сутність поняття державної політики. *Університетські наукові записки*. 2018. № 67-68. С. 254-263.
17. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Угода: Міжнародний документ № 984_011 від 21.03.2014. [Електронний ресурс] URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. (дата звернення: 05.05.2023р.)
18. Forced migration and war in Ukraine [Electronic resource] URL : <https://ce-dos.org.ua/en/researches/forced-migration-and-war-in-ukraine-march-24-june-10-2022/>. (дата звернення: 15.05.2023)

19. Сімахова, А. О., Церковний, І. О. (2022) Міграційні процеси в Україні в умовах війни: соціальний аспект. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4 (102). С. 60-64.

20. Вплив повномасштабної війни на міграцію українців: як масштаби переміщення оцінюють держава Україна та міжнародні організації. 2023. [Електронний ресурс] URL : <https://www.oporuaa.org/report/viyna/24523-vplyv-povnomasshtabnoyi-viini-na-migratsiiu-ukrayintsiv-iak-masshtabi-peremishchennia-otsiniuiut-derzhava-ukrayina-ta-mizhnarodni-organizatsiyi>. (дата звернення: 05.05.2023)

References:

1. Vplyv povnomasshtabnoi viiny na mihratsiiu ukraintsiv: yak masshtaby peremishchennia otsiniuiut derzhava Ukraina ta mizhnarodni orhanizatsii. (2023). [Electronic resource] N. p. URL : <https://www.oporuaa.org/report/viyna/24523>. [in Ukrainian].

2. Balaniuk, D. M. (2009) Stratehiia mihratsiinoi polityky v period natsionalno-derzhavnogo budivnytstva. *Extended abstract of candidate's thesis*. Odesa. [in Ukrainian].

3. Baranetska, O. V. (2020) Kharakterystyka pozytyvnykh i destruktivnykh vplyviv mihratsiinykh protsesiv na bezpekovi prostir Ukrainy ta nasliedky mihratsii. *ΛΟΓΟΣ. ONLINE*, 15. URL : <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.15.11.html>. [in Ukrainian].

4. Romaniuk, T. M. (2014) Rehuliuвання mizhderzhavnykh mihratsii Ukrainy v konteksti yevropeiskoi intehtratsii. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Ekonomika. Vypusk X - Bulletin of the Carpathian University. Economy, issue X*. URL : file:///C:/Users/dell/Downloads/Vpu_Ekon_2014_10_35.pdf. [in Ukrainian].

5. Castles, S. (2003) Towards a sociology of forced migration and social transformation. *Sociology*, vol. 37, 1, 13-34. [in English].

6. Stalker, P. (2000) Workers without frontiers: the impact of globalization on intern migration. Geneva: Intern. Labour Office. [in English].

7. Shaporenko, O. I. (2019) Derzhavna mihratsiina polityka: shliakhy rehuliuвання ta pryntsyipy. *Pravo ta derzhavne upravlinnia – Law and public administration*, 2 (35), vol. 2, 252-257. [in Ukrainian].

8. Malynovska, O. (2014) Mihratsiina polityka v Ukraini: formuvannia, zmist, vidpovidnist suchasnym vymoham. *Rada natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy - Council of National Security and Defense of Ukraine*. [Electronic resource] N. p. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Ryndzak, O. T. (2020) Mihratsiina polityka v systemi intehtratsiinykh protsesiv Ukrainy. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Vinnytsia. [in Ukrainian].

10. Bublîi, M. (2009) Metodolohichni zasady formuvannia mihratsiinoi polityky v Ukraini. *Aktualni problemy derzhavnogo upravlinnia - Actual problems of public administration*, 2, 131-139. URL : <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-2/doc/2/03.pdf>. [in Ukrainian].

11. Pro Kontseptsiiu derzhavnoi mihratsiinoi polityky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30 travnia 2011 roku № 622/2011. (2011) [Electronic resource] N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/622/2011#Text>. [in Ukrainian].

12. Pro skhvalennia Stratehii derzhavnoi mihratsiinoi polityky Ukrainy na period do 2025 roku: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 lypnia 2017 r. № 482-r. (2017) [Electronic resource] N. p. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

13. Slovnyk inshomovnykh sliv. (N. d.) [Electronic resource] (N. p.) URL : <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%CC%B3%E3%F0%E0%F6%B3%FF>. [in Ukrainian].
14. Slovnyk ukraiyns'koi movy, 1970-1980 (Vol. 1-11) (N. d.) / AN URSR. Instytut movoznavstva; [za red. I. K. Bilodida]. Kyiv: Naukova dumka. [in Ukrainian].
15. Kondratenko, O. Yu. Polityka. Velyka ukraiynska entsyklopediia. (N. d.) [Electronic resource] (N. p.) URL : <https://vue.gov.ua/Polityka>. [in Ukrainian].
16. Lavruk, O. V. (2018) Sutnist poniattia derzhavnoi polityky. *Universytetski naukovi zapysky - University scientific notes*, 67-68, 254-263. [in Ukrainian].
17. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odnii storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnimy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony: Uhoda; Mizhnarodnyi dokument № 984_011 vid 21.03.2014. (2014) [Electronic resource] N. p. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text. [in Ukrainian].
18. Forced migration and war in Ukraine (N. d.) [Electronic resource]. (N. p.) URL : <https://cedos.org.ua/en/researches/forced-migration-and-war-in-ukraine-march-24-june-10-2022/>. [in English].
19. Simakhova, A. O., Tserkovnyi, I. O. (2022) Mihratsiini protsesy v Ukraini v umovakh viiny: sotsialnyi aspekt. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia - Economy, management and administration*, 4 (102), 60-64. [in Ukrainian].
20. Vplyv povnomasshtabnoi viiny na mihratsiiu ukrayntsviv: yak masshtaby peremishchennia otsiniuiut derzhava Ukraina ta mizhnarodni orhanizatsii (2023) [Electronic resource]. (N. p.) URL : <https://www.oporaua.org/report/viyna/24523-vplyv-povnomashtabnoyi-viiny-na-migratsiiu-ukrayntsviv-iak-masshtabi-peremishchennia-otsiniuiut-derzhava-ukrayina-ta-mizhnarodni-organizatsiyi>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.05.2023

Bilan A., Advocate (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

Melnuchuk S., Doctor of Law, Professor of Law, Professor of the Departments of Justice general Institute Departments Luhansk Educational & Scientific Institut named after E.O. Didorenko of the Donetsk State University of Internal Affairs (Ivano-Frankivsk, Ukraine)

THE STATE MIGRATION POLICY OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS OF GLOBAL CHALLENGES: LEGAL ISSUES

The article is devoted to the legal issues of the state migration policy of modern Ukraine. The influence of global challenges on the formation of legal mechanisms of state migration policy is updated.

It is emphasized that migration processes caused by various factors can have both positive (social-political-economic development) and negative consequences (destructive impact on the security space of Ukraine) for the state, which necessitates the organization and control of these processes with the help of legal means and mechanisms.

The work draws attention to the fact that the concept of "state migration policy" has an interdisciplinary nature, it is considered from the standpoint of management theory, demography, sociology, administrative law, economics and other branch sciences, which requires a methodology appropriate to the subject of research.

In the course of the study, it was established that the state migration policy is a strategic plan of the state regarding the balanced impact on migration processes in order to ensure the national security of the state. Its content correlates with factors (risks, real, potential or hybrid threats to national interests) that act as determinants of the state's response in one or another area.

It was found that the formation of the legal mechanism for ensuring the state migration policy actually began with the adoption of the Declaration on State Sovereignty of Ukraine, but did not acquire a systemic character.

Analysis of the State Migration Policy Concept revealed its declarative nature and lack of provisions on institutional support.

It has been established that the improvement of the legal mechanisms for ensuring the state migration policy of Ukraine, in particular the adoption of the State Migration Policy Strategy of Ukraine for the period until 2025, is conditioned by the ratification of the Association Agreement with the European Union.

It was revealed that the migration motives of the population of Ukraine are primarily related to security aspects, and global economic processes can open up new opportunities for our state.

The need for the development of legal mechanisms adequate to migration crisis situations, which will make it possible to organize migration processes in national interests, has been identified.

Keywords: migration, migration policy, state migration policy, migration motives, legal means, globalization, European integration, military actions.

DOI: 10.33766/2524-0323.102.34-45

УДК: 305/34:316.647.82

Загоруй Л. М., кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри правосуддя Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Івано-Франківськ, Україна)

e-mail: mila.zh61@ukt.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7374-4137>

Загоруй І. С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри правосуддя Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Івано-Франківськ, Україна)

e-mail: iszagor@ukr.net

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-7043-1645>

ХАРАСМЕНТ ЯК ВИД ГЕНДЕРНОЇ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Дискримінація на підставі гендеру в її різних формах і видах має місце в житті кожної країни. Стаття присвячена одному із видів гендерної дискримінації – харасменту. Проблема актуальна й малодосліджена, що обумовлено особливістю даного явища та майже відсутністю правового регулювання і складністю доказування тощо. З огляду на це, проблема харасменту потребує комплексного аналізу як правового явища.